

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'ס

ערב שבת קודש
פרשת חיי-שרה
כ"א במרחשוון התשע"ה

יוצא לאור על ידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יד ארוכה של המשלח...

איך שתהיה המסקנה בעניין השליחות על-פי נגלה בנוגע להלכה למעשה בעניינים גשמיים וחומריים - הרי ברוחניות העניינים יכול להיות עניין השליחות, "שלוחו של אדם כמותו", במדריגה היותר נעלית. והיינו, שהנוסע הוא המשלח בעצמו, אלא שעניין זה נעשה באופן שהוא על דרך מה שכתוב "ותשלח את אמתה", "שנשתרבה אמתה אמות הרבה"...

מקבלים כוחות מראש

לכאורה הרי זו אחריות גדולה ביותר... - הנה לכל לראש ישנו המאמר הידוע: "וואָס מאַנסטו באַ מיר - מאַן באַ זיך" [=מה אתה תובע ממני - תבע מעצמך]. ובכל אופן, בנוגע לנתינת כוחות - הרי ישנו הכלל "לפום גמלא שיחנא", והיינו, שנותנים את הכוחות לבצע את השליחות עוד לפני שמטילים את השליחות; כל מה שנדרש הוא - לנסוע על דעת המשלחים, ואז נעשים כל העניינים כדבעי למהוי בנוגע לשלוחים, והעיקר - שאז ישנם ההמשכות וההשפעות באופן שלמעלה מהטבע, ובהצלחה מופלגה.

דרך ארץ לחזור ולדווח

בעניין השליחות ישנם ב' פרטים: א) מילוי השליחות, שזהו חיוב על-פי דין. ב) לאחר מילוי השליחות צריך השליח למסור למשלח כיצד נתקבלה השליחות אצל אלו שאליהם נמסרה השליחות - שעניין זה אינו חיוב על-פי דין, כי אם "דרך ארץ", כמו שכתוב "וישב משה את דברי העם אל ה'", "בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממה, שלא אמר הואיל וידוע מי ששלחני איני צריך להשיב".

(קטעים מתוך תורת מנחם כרך ז' עמ' 66, 62, 185, 190, בלתי מוגה; בקשר לנסיעת התלמידים השלוחים לאה"ק וחזרתם)

גדר של שליח גם במשיח

...מובן מדוע יש במשיח עצמו (גם) הגדר של שליח, שמתבטא בחיבור ויחוד בין שני עניינים (יחוד מ"ה וב"ן): מציאות לעצמו, כביכול, של נשמה בגוף, בשר ודם [כפסק דין הרמב"ם, שמשיח הוא "מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כו", ו"לחום מלחמת ה'", דבר המוכיח שהוא נמצא בעולם שבו קיימים מנגדים, שמשום כך הוא צריך לנהל מלחמה וינצח]; ויחד עם זאת - שלוחו של אדם (העליון) כמותו ממש. שכן כדי לפעול את יחוד הנשמה והגוף (עלידי "יכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה"), ויחוד הרוחניות והגשמיות בעולם, צריכים להיות בו עצמו שני העניינים והתאחדותם יחדיו.

(משיחת שבת פרשת חיי שרה תשנ"ב, התוועדות תשנ"ב כרך א, עמ' 294-5)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

גילוי אור המשלח

פנינים משיחות הרבי לקראת ולרגל כינוס השלוחים העולמי
החל בשבוע הקרוב

לצאת ולפעול על יהודים למרות הקושי

באופן כזה צריך להיות גם קיום השליחות של הרבי – "וירד מצרימה אנוס על פי הדיבור":
קשה אמנם לצאת לאיזו עיר כדי לכבשה. איך יכול – טוען הוא – לצאת לעיירה כזו שבה לא יהיה לו
אפילו עם מי לדבר אודות הרבי... כיון שאף אחד מהנמצאים שם אין לו מושג בעניינים כאלו, ובמילא, הרי
זה ירידה גדולה ביותר.

ואף על פי כן, ביודעו שזוהי השליחות של הרבי, "על פי הדיבור", צריך להניח את עצמו על הצד ולמלא
השליחות, "וירד מצרימה".

ובמכל שכן וקל וחומר: אצל הרבי עצמו היתה זו ירידה גדולה יותר שלא לפי ערך כלל, ואף על פי כן,
"וירד מצרימה" – כולל גם העובדה שהרבי התעסק עמו... [.] על אחת כמה וכמה אצלו, שמצד מדרגתו
אין זו ירידה גדולה כל כך... – בודאי שצריך למלא את השליחות של "וירד מצרימה".

הרבי לא חיפש לעצמו דברים קלים, וגם לנו אינו מחפש דברים קלים. הוא בעצמו עבר את כל העניינים
מתוך מסירת נפש, וגם מאתנו תובע מסירת נפש. ולכן צריך כל אחד ואחד להניח את עצמו על הצד
ולעסוק במילוי השליחות לטובת הזולת.

(תורת מנחם כרך א', עמ' 62)

זהירות מ'ריבית' בשליחות

הנהגה כזו נראתה בגלוי במיוחד אצל כ"ק מורי'וחמי אדמו"ר: לא זו בלבד ששלח שלוחים ונתן להם
כוח לפעול בהחזקת היהדות בכלל והפצת המעינות בפרט, אלא שגם תמיד (לא רק בשנים הראשונות,
כי אם גם בשנים המאוחרות, לאחר שהעמיד תלמידים ותלמידי תלמידים, שהם היו מסוגלים לבצע את
העבודה) התמסר לעבודה זו.

דבר זה משמש הוראה לכל המקושרים אליו והולכים בעקבותיו: אין להם להסתפק בכך שהעמידו
תלמידים העוסקים כבר בהרבצת התורה והפצת המעינות, מתוך חישוב שמאחר שעבודת תלמידיהם
נובעת מהשפעתם הם, יקבלו גם הם, המשפיעים, את תוספת האור שנמשך על ידי עבודת התלמידים,
ומשום כך אין עליהם לעסוק עתה עם הזולת אלא לעסוק בתורה לעצמם. הנהגה כזו – קבלת "ריווח"
(תוספת האור) בעד עבודה של העבר – היא (בדקות) ענין של ריבית. כי אם תמיד עליהם לעסוק לא רק
עם עצמם, כי אם גם עם הזולת: לעשות אותה עבודה הנדרשת מתלמידיהם.

ושכר ההתנהגות של זהירות מירבית, הוא, שגם בעבודתם העצמית יזכו להשתתפות כ"ק מו"ח אדמו"ר
נשיא דורנו, ובאמצעותו – כיון שהוא עומד בין ה' וביניכם – להשתתפות הקב"ה...

(תורת מנחם כרך א', עמ' 75)

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"א במרחשוון ה'תשע"ה – כ"ח במרחשוון ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א במרחשוון	הלי טוען ונטען פרק טז. הלי נחלות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי ממרים פרק ג.	מ"ע רמו. רמח.
ש"ק	כ"ב במרחשוון	פרק ג-ה.	פרק ד.	מ"ע רמח.
א'	כ"ג במרחשוון	פרק ו-ח.	פרק ה.	מ"ע רמח.
ב'	כ"ד במרחשוון	פרק ט-יא.	פרק ו.	מ"ע רמח.
ג'	כ"ה במרחשוון	פתח פיך וגוי. ספר שופטים והוא ספר ארבעה עשר.. הלי סנהדרין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ז.	מ"ע קעו. מל"ת רפד. מ"ע קעה.
ד'	כ"ו במרחשוון	פרק ד-ו.	הלי אבל.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת רפג. מ"ע רכט. רכח.
ה'	כ"ז במרחשוון	פרק ז-ט.	פרק ב.	מ"ע רכו. רכו. רל. רלא. מל"ת סו.
ו'	כ"ח במרחשוון	פרק י-יב.	פרק ג.	מל"ת שי. מ"ע רכד. מל"ת ש.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.07	4.41.5	11.55	11.25	8.45	6.16	5.15	4.54	4.06	ו', כ"א במרחשוון
5.07	4.41.0	11.55	11.25	8.45	6.17	5.16	4.54	4.07	ש"ק כ"ב במרחשוון
5.06	4.40.4	11.55	11.25	8.46	6.18	5.17	4.55	4.08	א', כ"ג במרחשוון
5.06	4.39.9	11.56	11.26	8.46	6.18	5.18	4.56	4.09	ב', כ"ד במרחשוון
5.05	4.39.5	11.56	11.26	8.47	6.19	5.19	4.57	4.09	ג', כ"ה במרחשוון
5.05	4.39.0	11.56	11.26	8.47	6.20	5.19	4.57	4.10	ד', כ"ו במרחשוון
5.04	4.38.6	11.56	11.26	8.48	6.21	5.20	4.58	4.11	ה', כ"ז במרחשוון
5.04	4.38.2	11.56	11.26	8.49	6.22	5.21	4.59	4.11	ו', כ"ח במרחשוון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
חיי-שרה	4:05	5:18	4:19	5:20	4:09	5:18	4:23	5:22
תולדות	4:02	5:16	4:16	5:17	4:06	5:15	4:20	5:19

עורך אחראי: לוייצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסףיצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעירי'אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסףיצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפרחב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

'מודה במקצת' חייב שבועה – ברוחניות

שבועה היא נתינת כוח מיוחדת מלמעלה לעבודה בעולם, אלא שנדרש לשם כך הפץ מצוה שעל ידו תחדור הקדושה בגשמיות • מצות מילה דומה בעניין זה לספר-תורה, וכן גם תפילין • על האדם להתייגע בתורה יומם ולילה, ובדיעבד – עליו לשעבד את מוחו ולבו בתחילת היום על-ידי מצוות תפילין • ומדוע שבועת 'מודה במקצת' היא יסוד לכל עבודת ה'? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ויש כאן שני דברים שאינם מובנים: (א) קושיית התוספות שם⁵: כיוון שכל עניין זה למדים מאברהם אבינו, שאצלו לא היה עניין של מודה במקצת – מדוע למדים כאן עניין זה על מודה במקצת דווקא, והרי היה לנו ללמוד עניין זה גם לשבועת הביטוי ושבועת הפיקדון? – והתוספות נשארים בקושיה.

(ב) אצל אברהם לא היו לא ספר-תורה ולא תפילין, אלא מצווה אחרת – ומניין לנו לומר שיש צורך בספר-תורה או תפילין דווקא?

ב. עניין השבועה מבואר במאמר אדמו"ר הזקן⁶, וביתר אריכות במאמר הצמח-צדק⁷, ש"שבועה" היא מלשון "שובע", דהיינו שנותנים כוח מלמעלה. ולכן הדין הוא ש"נשבעין לקיים את המצוות"⁸, אף שגם בלאו הכי "מושבע ועומד מהרסיני הוא", כיוון שעל-ידי השבועה נותנים לו כוח נעלה יותר.

(5) ד"ה לאתפוש.

(6) ראה גם לקו"ת דרושי שמע"צ פג.ג.

(7) קיצורים והערות לתניא ד"ה משביעין אותו (ס"ע נו ואילך).

(8) נדרים ח, רע"א. וש"נ.

א. בפרשתנו¹, נאמר, שאברהם אבינו אמר לאלעזר "שים נא ידך תחת ירכי"². הגמרא³ לומדת מכך, ששבועה צריכה להיות דווקא בנקיטת חפץ⁴. ומפרש רב פפא, שהכוונה בזה היא לספר-תורה, דהיינו שחייבים להשביע בספר-תורה דווקא, ודיין שהשביע ללא ספר-תורה, "נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר". אבל מסקנת הגמרא דלא כרב פפא, והדין נשאר, שאף שלכתחילה יש צורך בספר-תורה, אבל בדיעבד גם תפילין כשרים. ותלמיד-חכם, משום כבודו, אפשר להשביעו "לכתחילה בתפילין", ולא דווקא בספר-תורה.

הדין אודותיו מדובר בגמרא – הוא על-דבר שבועתו של מודה במקצת הטענה.

(1) מכאן עד סיום ההתוועדות – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באדיש), ונדפס בלקו"ש ח"א עמ' 38 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(2) כד.ב.

(3) שבועות לח.ב ובפרש"י.

(4) ראה גם בפרש"י עה"פ.

"בא בימים" – הגיע עם כל ימיו, אדם שבכל יום ויום פועל ועוסק בקיום המצוות. על-ידי לימוד התורה ורכוש האדם שלמות לנפשו; הוא קונה את חכמת התורה ומתעלה על-ידה. ואילו על-ידי קיום המצוות, המלוכשות בדברים גשמיים, הוא מאיר ומזכך את גשמיות העולם. ולפי זה: "זקנה" מסמלת את השלימות העצמית; ואילו "בא בימים" – את תיקון הזולת (העולם). זהו שאומר המדרש: "יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים" – הוא עוסק אך ורק בקניית שלמות בנפשו, ואינו משתדל להאיר את סביבתו; "בימים ואינו בזקנה" – הוא עוסק בהארת העולם בלבד, ואילו על עצמו הוא שוכח. "אבל כאן, זקנה כנגד ימים וימים כנגד זקנה" – אברהם עסק בשני הקווים, ובכל אחד מהם בשלמות.

(לקוטי שיחות כרך ג, עמ' 773)

ואבוא היום אל העין (כד, מב)

יפה שיחתן של עבדי אבות (רש"י)

העניין דשיחת עבדי אבות – רומז להתבטלות מוחלטת של האדם לגבי הקב"ה: שיחה משמעה שהאדם מכיר באי-היכולת שלו לסמוך על כוחותיו, ועליכן הוא מוכרח להתפלל אל הקב"ה – "אין שיחה אלא תפילה". עבדי אבות היינו, האדם הוא כמו עבד, שאין לו כל מציאות משלו והוא תלוי לגמרי באדונו. התבטלות זו עושה את האדם כלי להשפעה באופן ד"הוא ישלח מלאכו לפניך", היינו שההבטחה מובטחת מראש; המלאך הולך לפניו ומבטיח מלכתחילה את ההצלחה.

(לקוטי שיחות כרך כה, עמ' 103)

ויביאה יצחק האוהלה שרה אמו (כד, סז)

האוהלה שרה אמו: ...שכל זמן ששרה קיימת – היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האוהלה; ומשמתה – פסקו; וכשבאת רבקה חזרו (רש"י)

יצחק לקח את רבקה לאשה לאחר שראה אצלה את הנס של "נר דלוק מערב שבת לערב שבת". מכאן שרבקה נהגה להדליק נרות שבת עוד קודם נישואיה. רבקה היתה אז בת שלוש שנים (פרש"י בראשית כה, כ), ואף-על-פי-כן קיימה את מצוות הדלקת הנר! יתרה מזאת: לאחר פטירת שרה אמנו ודאי היה אברהם אבינו מדליק נרות בערב שבת (שהרי קיים אברהם את כל התורה כולה), ובכל זאת, כשרבקה הגיעה לביתו של אברהם – גם היא הדליקה נרות. מכאן חיזוק גדול לעניין הדלקת נרות שבת-קודש על-ידי בנות ישראל כבר מגיל שלוש.

* * *

"ומעשה אמהות – סימן לבנות". לאור הנ"ל יובן מה שרש"י מונה ומפרט כאן את שלושת הניסים בסדר זה דווקא:

כאשר ילדה מגיעה לגיל חינוך, היא מתחילה להדליק נרות שבת קודש. מאוחר יותר, כשהיא מתבגרת עוד קצת, היא מצטרפת לעבודות הבית, ובין השאר עוסקת בעיסה ומקיימת מצוות חלה. בשלב מתקדם עוד יותר, לאחר נישואיה, היא מקיימת את מצוות טהרת המשפחה, שנרמזה ב'ענן' (שהרי טהרה מביאה לידי 'ענן' השכינה).

(ליקוטי שיחות כרך טו, עמ' 168)

פרשת חיי־שרה

מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים (כג,א)

מבואר בתורת החסידות, שיש כאן רמז לכל כוחות הנפש: "מאה שנה" – רצון ותענוג (כוחות מקיפים); "עשרים שנה" – מוחין (חכמה ובינה, עיקר המוחין); "שבע שנים" – שבע המידות. הרי שמספר זה מורה על שלימות העבודה בכל כוחות הנפש. ואף ששלימות זו היתה קיימת גם באברהם כמוכן, היא באה לידי ביטוי בשרה ואף במספר ימי חייה. בטעם הדבר יש לומר, דהנה אברהם מצד עצמו היה מעל העולם, "שכל הנעלם מכל רעיון". ואילו שרה – בחינת נוקבא, מלכות, שורש הזמן והמקום, שהם גדרי העולם – המשיכה ופעלה את ענייניו בתוך גדרי העולם. ומכיוון שעיקר העבודה היא בעולם דווקא, לעשות ממנו דירה להקב"ה, לכן נרמזת שלימות העבודה בחיי־שרה דווקא, רמז לכך שגם העבודה בעולם צריכה להיות בכל כוחות הנפש.

(ספר השיחות תשמ"ח כרך א, עמ' 85)

ויקם שדה עפרון (כג,ז)

תקומה היתה לו, שיצא מיד הדיוט ליד מלך (רש"י)

לשדה היתה תקומה עליידי שנכנס לרשותו של אברהם, עוד קודם קבורת שרה. ואף בעבודה הרוחנית כך: כאשר יהודי בא לאיזה מקום, שפשוט שהגיע לשם בשליחות אלוקית כדי "לעשות ממנו ארץ־ישראל" – עליו לדעת שעצם הימצאו במקום זה, עוד לפני שקיים בו איזו מצווה, פועל על המקום עלייה ותקומה – יציאה מיד הדיוט, עליידי עצם העניין שהוא ברשות ישראל.

(לקוטי שיחות כרך לה, עמ' 87)

ואברהם זקן בא בימים (כד,א)

"יום" – רומז לאור וגילוי, ככתוב (בראשית א) "ויקרא אלוקים לאור יום". "ימים" (לשון רבים) – רומזים לשני סוגי אור וגילוי: האור האלוקי הנמשך בעולם עליידי העבודה בתורה ומצוות, והאור הנמשך עליידי ההתעסקות בדברי הרשות לשם שמים. "ואברהם זקן בא בימים" – אברהם אבינו עבד את עבודתו בשלמות בהמשכת שני סוגי האור האמורים, שכן גם ענייני הרשות שלו היו בבחינת "חולין שנעשו על טהרת הקודש". עליידי זה זכה והגיע לדרגה נעלית בהשגת הבורא (זקן – זה שקנה חכמה).

(אור תורה דף קט, עמ' 218)

ואברהם זקן בא בימים (כד,א)

יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים, בימים ואינו בזקנה, אבל כאן – זקנה כנגד ימים וימים כנגד זקנה (מדרש רבה)

"זקן" – "אין זקן אלא זה שקנה חכמה" (קידושין לב), היינו אדם שלומד תורה.

זה, שתפילין הם אותו עניין של ספר־תורה. וביאור העניין הוא – כיוון שעניין התורה הוא להמשיך מוחין במידות¹⁶, ואותו עניין נפעל גם על־ידי תפילין. עליידי הנחת תפילין למטה פועלים הנחת תפילין למעלה, כפי שמצינו¹⁷ ש"הקב"ה מניח תפילין": הקב"ה – ז"א, מידות; ותפילין – הם עניין המוחין; ו"הקב"ה מניח תפילין" פירושו: המשכה ממוחין במידות.

ולכן אפשר גם עליידי אחיזת תפילין בשעת השבועה – שענינם בעבודת השם הוא שעבוד המוח והלב¹⁸ – לפעול את קישור הכוח שלמעלה עם העולם, כמו עליידי התורה.

ואף־על־פי־כן זהו עניין של "דיעבד" בלבד, וכפי שהוא גם בלשון המדרש הנ"ל, שבני־ישראל היו "רוצים ליגע בתורה יומם ולילה", אלא שמכיוון ש"אין לנו פנאי", הרי בדיעבד די בעניין התפילין – שיעבוד המוח והלב לכל הפחות בתחילת היום – שעליידיה נשאר העניין גם במשך כל היום כדבעי.

ד. הטעם שבתלמיד־חכם די אפילו לכתחילה באחיזת תפילין בידו בשעת השבועה:

איתא בזוהר¹⁹ שתלמיד־חכם נקרא שבת, רמז לזה ישנו גם בגמרא²⁰: הגמרא מספרת שהגיע אורח תלמיד־חכם, ונתנו לפניו סעודה גדולה. שאל אותו תלמיד־חכם: מנין לקחו סעודה זו, והרי לא התכוננו לבואו? וענו לו, שהכינו את הסעודה לשבת, וכשהגיע, נתנו לו את הסעודה של שבת²¹. שייכות השבת לתלמיד־חכם היא, כיוון שבשבת האדם מובדל מעסקי החול, דהיינו מענייני העולם החומרי, וכן הוא גם תלמיד־חכם: הוא מובדל

(16) ראה בארוכה במאמר דלעיל (עמ' 214 ואילך).

(17) ברכות ו, א.

(18) שו"ע או"ח סכ"ה ס"ה, שו"ע אדה"ז שם ס"א. תניא פמ"א.

(19) ח"ג כט, א.

(20) שבת קיט, א.

(21) וכיוון שאצל בני ישראל אין עניינים של "אקראי", אלא הכל הוא בהשגחה פרטית – מרומז במעשה זה שתלמיד־חכם אקרי שבת (מהנחה בלתי מוגה).

וזוהו גם־כן עניין "משביעין אותו (את האדם קודם שנולד) תהי צדיק ואל תהי רשע".

בכדי שהכוח שנותנים מלמעלה יתקשר עם האדם כאן למטה, שיקבל את הכוח ויוכל לנצלו – צריך להיות "מוצע", שיקשר את האדם עם הכוח מלמעלה. וקשר זה הוא עליידי מצווה, כיוון שהמצוות הן שלוחיו של הקב"ה, כדאיתא¹⁰ "כבדו את המצוות שהן שלוחיי", ו"שלוחו של אדם כמותו"¹¹, ולכן בכוחה של מצווה להמשיך ולקשר את הכוח מלמעלה עם האדם.

וזוהו הטעם ששבועה צריכה להיות דווקא בנקיטת חפץ, כי עליידי זה שאוחז חפץ של מצווה בידו, מקשר אותו חפץ זה עם הכוח שלמעלה.

ג. זהו הביאור בנוגע לנקיטת חפץ בכלל, אבל מדוע נוטלין דווקא ספר־תורה או תפילין?

איתא¹²: "לא ברא הקב"ה דבר אחד לבטלה". ולכן, בכל מקום שבו נמצא יהודי, עליו לעשות מכל דבר קדושה, וממילא עליו לנצל את השבועה – הכוח שנותנים לו מלמעלה – בכל העולם.

קשר זה של הכוח שלמעלה – עליידי האדם – עם כל העולם, הוא עליידי התורה, כיוון שהתורה היא הממוצע – הכוח המחבר – בין הקב"ה והעולם, כמאמר רז"ל¹³ "אסתכל באורייתא וברא עלמא".

על־פי־זה יובן הטעם שנוטלין תפילין לשבועה, כיוון שתפילין עניינם תורה, כמבואר במאמר חסידות¹⁴ דיבור־המתחיל "איתא במדרש תהילים"¹⁵: "ר' אליעזר אומר: אמרו ישראל לפני הקב"ה, ריבוננו־של־עולם רוצין אנו ליגע בתורה יומם ולילה אבל אין לנו פנאי, אמר־להם הקב"ה, קיימו מצוות תפילין ומעלה אני עליכם כאלו אתם יגיעים בתורה יומם ולילה". ומובן ממאמר רז"ל

(9) נידה ל, ס"ע.

(10) תנחומא ויגש ו. וראה לקו"ת ויקרא ב, א.

(11) ברכות לד, ב (במשנה). וש"נ.

(12) שבת עז, ב.

(13) זח"ב קסא, ב. זח"א מז, א. קלד, א.

(14) נדפס בסה"מ תרנ"ג עמ' רעט. תש"ח עמ' 271.

(15) עה"פ (א, ב) כי אם בתורת.

לידתו טוב ליתן פתקא לצדיק".

החלטה טובה 'מהפכנית'

יותר מפעם אחת הזכיר הרבי, כי עצם קבלת החלטה טובה נחשבת כאילו בוצעה - וציין לשולחן ערוך או"ח סתקע"א מתענית ח, ב. פעמים הוסיף הרבי, כי גם אצל האדם עצמו נפעל שינוי כבר עם קבלת ההחלטה הטובה.

מקור לזה נראה בפשטות בסיפור הגמרא (בבא מציעא פד, א) על ריש לקיש, שכאשר קיבל עליו עול תורה שוב לא יכול היה לקפוץ כמקודם: "קביל עליה. בעי למיהדר לאתויי מאניה, ולא מצי הדר (לקפוץ כבראשונה. דמשקיבל עליו עול תורה תשש כוחו. רש"י)". שההוספה במקור זה היא, כי אמנם בתענית שם (מדניאל) מוכח מפורש ש"משקיבל עליו [=דניאל], נשמעו דבריו" (רש"י תענית שם) למעלה, אבל בכבא מציעא מוכח גם שההחלטה פעלה שינוי בנפשו ובגופו.

וכן מפורש בשערי תשובה לרבינו יונה (ב' יו"ד): "כאשר ישמע מוסר... ויקבל בלבו כל דברי התוכחות... האיש הזה, ברגע קטן יצא מאפילה לאור גדול... ונהפך לאיש אחר. ומעת אשר קיבל כזאת במחשבתו וגמר עליו ככה בלבבו, קנה לנפשו זכות ושכר על כל המצוות והמוסרים, ואשרי כי צידק נפשו בשעה קלה..."

עיינ שם עוד שממשיך עד היכן הדברים מגיעים:

"יש בידו מן היום הזה שכר על כל המצוות על אשר שמעה אזנו מדברי התורה ותבן להם, ועל

הדברים אשר לא גלו אוזנו עליהם עדנה, וצדק לבש, וקנה זכות על הנגלות אליו, ועל כל נעלם מעיניו..."

כמות מכריעה איכות?

בלקוטי שיחות כרך טו עמ' 487 איתא:

אמרי נא אחותי את... ואחד התירוצים הוא דכשיהרגו אותו ולא יעשו העבירה כ"אם פעם אחת, מה שאין כן כשיקחו את שרה ואברהם עודנו חי הרי בכל פעם ופעם עובר על גילוי עריות... אולי כוונת הרבי ב"ואחד התירוצים" הוא, למובא ב'לקח טוב' - להר"י ענגיל - כלל טו אות יח:

"שמעתי אומרים שמה שנתירא אברהם באומרו (לך יב, יב) 'זהרגו אותי ואותך יחי', אף על-פי ששפיכות דמים אסור לבנינו כמו אשת איש (עיינ סנהדרין נו, א), היינו משום דשפיכות דמים יהיה רק פעם אחת, מה שאין כן אם לא יהרגוהו - תהיה כל כו' וכו' באיסור אשת איש, ועל כן אם לא יוכלו להתגבר על יצרם - על כל פנים יבחרו להם לעבור פעם אחת מלעבור הרבה פעמים, עד כאן שמעתי".

וממשיך הגר"י ענגיל: והנה אם כנים הדברים, יש מזה ראייה ד'רביבי הכמות מכריעה את האיכות', דהא שפיכות דמים ענשו בסייף (שם עו, ב) ואשת איש בחנק (שם פד, ב), ואם כן הרי איסור אשת איש קל (עיינ שם מט, ב), ועל כרחק דריבוי הכמות מכריעה את האיכות [וראה 'תפארת יוסף' פרשת לך לך עמ' קעז].

מהעולם החומרי²².

לכן, תלמיד-חכם, גם לכתחילה אינו צריך לאחוז ספר-תורה בשעת השבועה, כיוון שעניינו של ספר-תורה הוא (כנ"ל) לקשר את הכוח שלמעלה עם העולם, ומכיוון שהוא מופרש מהעולם - אינו זקוק לזה.

אבל לתפילין - זקוק גם תלמיד-חכם, כיוון שתפילין עניינם לשעבד את המוח והלב, וזה פועל את קישור הכוח שלמעלה עם האדם, דלא כספר-תורה, שעניינו קישור כוח זה עם העולם.

ד. הטעם שבשבועה של אברהם אבינו לא היה ספר-תורה ותפילין, אלא מצוות מילה דווקא - יובן בהקדמת הקושיה הידועה²³: כיוון שאברהם אבינו קיים את כל התורה²⁴, מדוע המתין במצוות מילה עד שיצוהו הקב"ה?

והתירוץ לזה - על-פי הידוע בעניין החידוש של מתן-תורה על המצוות שהאבות קיימו קודם לכן. לפני מתן-תורה היתה הגזירה ש"בני רומי לא יירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי"²⁵, כלומר, שלא יהיה קשר של רוחניות עם גשמיות. במתן-תורה נתבטלה הגזירה, ונעשית אפשרות לקשר כזה. מתן-תורה פעל, שאם יהודי מקיים מצווה בדבר גשמי, נעשה הדבר הגשמי - קדוש.

המצוות שקיימו האבות, אף שקיימום בדברים גשמיים, אף על-פי-כן לא הייתה לזה שייכות לדבר הגשמי עצמו. הגשמי נשאר בחומריותו כמו קודם לכן. אחרי מתן-תורה נעשה - על-ידי המצווה - הגשמי עצמו קדוש, ולכן נשאר עליו קדושה גם לאחר קיום המצווה.

הטעם לזה הוא, מכיוון שקיום המצוות על ידי האבות היה בכוחם שלהם, ולכן לא היה ביכולתו לחדור בגשמי, כפי שהיה לאחר מתן-תורה.

וכיוון ש"מעשה אבות סימן לבנים"²⁶, וזהו גם

נתינת-כוח לבנים - לכן ניתנה לאבות מצווה דומה למצוות שלאחר מתן-תורה, והיא מצוות מילה, שעל-ידי עושים את הגשמי קדוש, והקדושה אינה רק בשעת קיום המצווה, אלא נשאר גם לאחר-זה, כמו המצוות שלאחר מתן-תורה (וראה לכן - שבשעת השבועה אמר לו "שים נא ירך תחת ירכי", כיוון שהקדושה נשארה גם לאחר-זה, אפילו לאחר שכבר קיים את המצווה).

ולכן היתה מצוות מילה שונה משאר המצוות שקיימו האבות - כיוון שהיתה על-ידי ציווי הקב"ה. ולכן המתין אברהם אבינו במצווה זו עד שיצוהו הקב"ה, כיוון שמצווה זו שונה לגמרי משאר המצוות שקיים אברהם, ולזה היה צריך להיות כוח מלמעלה.

ועל-פי-זה יובן הטעם שבשבעת אברהם היתה במצוות מילה, אף שעתה צריכים לזה ספר-תורה: עניין מצוות מילה אז היה לקשר ולהמשיך את הקדושה בעולם, עד לגשמי - אותו עניין שנפעל על ידי מתן-תורה ושהתורה פועלת עתה, כיוון שאז היתה מצוות מילה כללות עניין התורה²⁷.

ו. על-פי-זה יובן גם הטעם שלמדים עניין זה רק לשבועת מודה במקצת, ולא לשאר השבועות - כיוון שבשבעת מודה במקצת נוגעת לכללות עבודת ה', ובשעה שמקבלים כוח מלמעלה בעניין של מודה במקצת, מתתקנים בדרך ממילא העניינים הפרטיים.

ביאור עניין מודה במקצת בעבודה הרוחנית²⁸: "נשמה שנתת בי"²⁹ - הנשמה שהקב"ה נתן בי היא בכדי שהאדם על-ידי עבודתו יבוא לידי עלייה. וכדאיתא במדרש³⁰ בנוגע לכל פרט מהעבודה: "מי הקדימני ואשלם"³¹ - שהקב"ה נותן כוח לאדם מישראל לכל מצווה בפרט. והכוחות שהקב"ה נותן הם "בהקפה" ("אויף בארג") - הוא

27 ראה גם תורת-מנחם ח"ו עמ' 122 ואילך. ח"ב עמ' 85 ואילך. וש"נ.

28 ראה גם לקו"ש חט"ז עמ' 270 ואילך. וש"נ.

29 נוסח ברכות-השחר.

30 ויק"ר פכ"ז, ב.

31 איוב מא, ג.

22 ראה רמב"ם הל' דעות רפ"ה.

23 הובא בתו"א ס"פ לך רד"ה בעצם היום הזה.

24 יומא כח, ב. וש"נ.

25 שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא טו.

26 ראה תנחומא לך-לך ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך-לך יב, ו. ועוד.

הפצת היהדות: הוראות מיוחדות
החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת -
לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים
הפצה: קה"ת, חי"ש. להשיג בחנויות הספרים ובטל" 1700-704120

תובע שיפרעום, היינו, שינצלום בעבודה. וכמאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר³² בשם רבותינו נשיאנו שלפניו בפירוש לשון "הקפות": מכיוון שחודש תשרי הוא חודש כללי – "חודש השביעי", מלשון "מושבע" מכל טוב, שבו משביעים אדם מישראל גם בכוחות על השנה כולה, שנותנים לו "בהקפה", ותובעים שתהיה עבודה, (וכמו שכתוב באברהם) "וילך למסעיו"³³, ש"בחזרתו פרע הקפותיו"³⁴.

והנה, אף שכוחות אלו ניתנים מלמעלה, אף על-פי-כן, מצד היצירה הרע ש"מתגנב" ("כאפט זיך אריין") אצל היהודי, אפשר שיתחיל "לכפור במקצת" ולטעון ש"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"³⁵.

"כופר הכל" – אומרת הגמרא³⁶ שלא ייתכן דבר כזה, כיוון ש"חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו".

לכפור חסוּשלוּם בהקב"ה – אין ביכולתו של אדם מישראל, כיוון שיש בו נשמה שאפילו בשעה שחוטא היא "כאמנה אתו יתברך"³⁷. הנשמה רואה אלוקות באופן תמידי, היא נמצאת "בפני בעל חובו", ו"חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו" – אפילו קל שבקלים אין בו ההעזה לכפור לגמרי בחוב, מתוך מחשבה שזהו "כוחי ועוצם ידי".

אלא מאי? – הוא "מודה במקצת": בפרטים מסויימים סבור הוא שהם כוחו ועוצם ידו. בפרטים מסויימים חושב שהוא בעל-הבית בעצמו, וביכולתו לעשות כל שברצונו. אמנם הוא לומד ומתפלל, אבל לאחר התפילה והלימוד – חושב הוא – כבר פרע להקב"ה את חובו, ומעתה הרי זה כוחו ועוצם ידו – בשאר הוא כופר.

הוא עושה חשבון בעצמו – כלשון במאמר³⁸ – שלא עבר עבירה, ועוד קיים מצווה או עסק בתורה, ואם-כן, כבר פרע להקב"ה את כל המגיע

(32) לקו"ד ח"א קצו, א.

(33) לך-לך יג, ג.

(34) ב"ר פמ"א, ג. הובא בפרש"י עה"פ.

(35) עקב ח, יו.

(36) ב"מ ג, סע"א.

(37) תניא ספכ"ד.

(38) ד"ה פדה בשלום ש"ל ז"ע בקונטרס בפ"ע – סה"מ תרע"ח

עמ' צד. סה"מ תש"ז עמ' 203.

לו, והשאר הוא כוחו הפרטי.

על כך אומרים לו, שכל מה שיש ברשותו, וכל מציאותו – אינם כוחו ועוצם ידו, אלא הוא חייב להודות שהכל שייך להקב"ה, וממילא מחוייב הוא לפרוע לו הכל.

ועל זה היא השבועה – מלשון שובע – שנותנים לו כוח מלמעלה, "הקב"ה עוזרו"³⁹ שתהיה בו ההכרה ("איבערצייגונג") שאין שום דבר פרטי כלל ("קיינ אייגענע איז אינגאנצן ניטא"), וממילא חייבים לעשות מכל ענייני העולם אלוקות, כיוון שכל העולם שייך להקב"ה.

ומתי לוקחים כוח זה וממשיכים אותו בעולם – לאחר שמברכים ברכה (ש"ברכה" היא מלשון "המברך"⁴⁰, המשכה למטה⁴¹), אזי נעשה "הארץ נתן לבני אדם"⁴²: הוא מקבל מקצת, חלק שנעשה שלו.

א. כשם שבשבועה גשמיית צריכים לאחוז בספר-תורה, או על-כל-פנים תפילין, כדי לקבל את הכוח מלמעלה – כן הוא בעבודה רוחנית:

לכתחילה צריך להיות עניין הספר-תורה – להתייגע יומם ולילה בתורה, שהתורה נותנת את הכוח לקשר את העולם עם אלוקות, כנ"ל, שהחידוש במתן-תורה היה לקשר גשמיות עם אלוקות, והרי זהו גם עניין התורה כפשוטו: תורה מלשון הוראה⁴³ – התורה מורה כיצד לנצל כל עניין בעולם לפי רצון הקב"ה.

אלא שאם אינו יכול לפעול שיתייגע כל היום בתורה – צריך להיות על-כל-פנים בתחילת היום שיעבוד המוח והלב על-ידי מצוות תפילין, ועניין זה יהיה ההתחלה וההוראה על כל היום, שכל עיסוקיו במשך היום יהיו מיוסדים על שיעבוד המוח והלב שבתחילת היום.

ועניין זה, של אחיזה בספר-תורה ובתפילין, במובן האמור – פועל עליו שיהיה "מודה בכלולו", שהכול שייך להקב"ה, וממילא לא יצטרך לשבועת הביטוי ושאר שבועות.

(39) ראה קידושין ל.ב. וש"נ.

(40) כלאים רפ"ו.

(41) תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

(42) תהילים קטו, טז. ברכות לה, סע"א.

(43) גו"א (למהר"ל) ר"פ בראשית בשם הרד"ק (לתהילים יט, ח).

תולדות מוה"ר"ש סוף עמוד ע"ב, אבל פשוט שצריך להיות בלי הבלטה והרגשה, שלא ירגישו הרואים, ובאופן המתאים עליו להשתדל במרץ הכי גדול לענייני חינוך בני ובנות ישראל על טהרת הקדש.

ומפורש הדבר גם במשנה ברורה (סימן תקע"א ס"ק ב) שהביא: "וראיתי כתוב בספר אחד שכשאדם רוצה להתנדב תענית טוב יותר שיקבל תענית מן הדיבור ממה שיקבל עליו מן האכילה כי ממנו לא יהיה לו נזק, וכעין זה כתב הגר"א באגרתו שצריך האדם לייסר עצמו לא בתענית וסיגוף כ"אם ברסן פיו ובתאותיו וזהו התשובה כו".

המשך המכתב "אבל פשוט... בלי הבלטה והרגשה", מתאים הוא למבואר בשולחן-ערוך סתק"ס ס"ו – לעניין תענית כפשוטה: "המתענה ומפרסם עצמו לאחרים להשתבח שהוא מתענה הוא נענש על כך". וראה במשנה ברורה שם ס"ק יד: נכון הוא שבכל גווני יאמר שאינו מתענה כדי שלא להחזיק טיבותא לנפשיה. ומזה מובן גם לגבי תענית דיבור הבאה כתחליף לתענית.

[להשתדל במרץ הכי גדול... חינוך בני ובנות ישראל: כבר ציינתי (ב'שמחת עולם' פרק תשיעי עמ' 59 הע' 32 ראה גם ב'שולחן מנחם' כרך ג' עמ' קלה הע' יב) שמקורו ב'ראשית חכמה' סוף פרק יז; וראה עוד מקורות שצויינו במדור זה בגליון תתקמא עמ' 11].

ויש לחלק בין מה שלכאורה נראה כסתירה בדברי רבינו מאיגרת יו"ד מ"ח תשי"ח (שם כרך טז עמ' נט), שתענית דיבור אינה תחליף לתעניות של תשובה [וכן משמע ב'משנה ברורה' סתקע"א ס"א: ולא מיירי בעונות הידועים המבוארים ברוקח וכתבי האר"י, כמה ימים צריך להתענות עליהם, דבזה צריך להתענות אפילו לא מצי לצעורי נפשיה וכו'].¹³²

וראה בעניין זה ליקוטי שיחות כרך כא עמ' 132; שולחן מנחם ח"ג עמ' קכו. ועוד.

מהי 'אתכפיא'?

באגרות קודש כרך טו (עמ' קמב) כותב הרבי:

אף שמובן ופשוט שצריך להיות ענין הכפייה –

ניט נאכגעבען זיך [=לא להניח לעצמו ללכת אחרי

תאוות לבן] אבל כמה אופנים בעבודה זו אפילו בענייני אכילה ושתיה, וכמו לאכול מאכל שאין לו טעם וכיוצא-בזה ועוד ועוד.

ובמשנה ברורה סתקע"א ס"א כתב: וכתבו ספרי המוסר דאם באמצע אכילתו בעוד שהוא מתאוה לאכול מושך ידו ממנו זה נחשב גם-כן לסיגוף ומתכפרים עוונותיו.

הזכרת השם בלע"ז

בעניין הזכרת השם בכינויו בשפות זרות, מצינו דעתו של הרבי במספר מקומות – לשלילה, כלומר שאין לבטא את שם ה' במילואו גם בשפה הזרה. ראה אגרות קודש כרך ז' עמ' כו; כרך ט' עמ' סב; כרך כג עמ' לו; ועוד.

ויש לציין למה שכתב הגר"י ענגיל בגליוני הש"ס נדרים ז, ב – השומע הזכרת השם כו' צריך לנדונו:

"בזכרוני מכמה ראשונים דגם להזכיר את השם בכינויו בלשון לע"ז אסור, ועיין מה שכתבתי בגליון יומא (פו, א – ד"ה חוץ, בשם מהר"י וויל סימן קצב), וכן אני נזהר בזה. ואולם בשו"ת רדב"ז (ח"ב סימן תתסג) כתב, דאינו אסור, ומכל מקום טוב להיזהר, עיין שם [ועיין מנחת פתים או"ח סימן רטו סעיף ד].

פ"נ ביום הולדת

בדורנו הונהג להיכנס ל'יחידות' לקראת יום ההולדת (עד אשר התבטל בשנת תשל"ה). מכל מקום מאז נהגו לכתוב מכתב פדיון-נפש לרבי לקראת יום ההולדת, ולרוב, בשנים המאוחרות, היה הרבי מציין כמענה על כך: "מנהגי (יום הולדת)".

בספר 'ספרן של צדיקים' (ב"ב תשמ"ח) ערך ר"א מקוזניץ אות י"ח (עמ' לט) מובא הסיפור הבא:

"ר' זי שא מאפטא ז"ל נתן פתקא [=פדיון-נפש] כמדומה להרה"ק רבי אלעזר מקאזניץ ז"ע, ושאלו, מה זה שאתה נותן היום פתקא. והשיבו, היום הוא יום לידתי. ואמר לו שטוב עשה. ואמר בשם הרה"ק רבי מיכלע מזלאטשוב ז"ע שביום

חז"ל "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות פרק א משנה יב) - צריכים לקרב את הבריות לתורה כפי שהיא בשלימותה, תורה תמימה, בלי שום פשרות ח"ו, ולא לקרב את התורה אל הבריות - ראה 'ביאורים לפרקי אבות' כרך א' עמ' 65-66). ויש לציין לשיחת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע מפורים העת"ר (תורת שלום עמ' 221 - כך בתרגום חופשי לפי מהדורת לשון הקודש עמ' 160):

"לעיתים סבור מישהו שכדי להשיג מטרה אלוקית נשגבה ביותר מותר לזוז משהו מן ההלכה, אסור לאפשר מחשבה פסולה כזאת. ואשר לחשש שלא תושג מטרה אלוקית אין זה ענייננו, זה ענייננו של הקב"ה עצמו וכו'".

פתגם ר' הלל מפאריטש

הרבי הביא במספר הזדמנויות (ראה תורת מנחם כרך ה' עמ' 124; כרך לב עמ' 45; תשמ"ז כרך ד' עמ' 28; ועוד) את פתגמו של הרה"ח ר' הלל מפאריטש שבשעה שרבי אומר מאמר חסידות, זהו בדוגמת מתן תורה שאז "שכינה מדברת מתוך גרונו", אמנם בשלב מאוחר יותר - כאשר חסיד לומד את המאמר, יש לו מקום להקשות ולהיכנס לשקלא-וטריא בהבנת המאמר וכו'.

ואולי יש להצביע על רמז וכעין מקור לכך בגמרא ברכות סג, ב, שם נאמר על הפסוק "הסכת ושמע ישראל" - הס ואחר כך כתת. וברש"י שם: "הס - שתוק, כמו 'ויהס כלב (את העם)', שתוק והאזן לשמועתך עד שתהא שגורה בפיק, ואף-על-פי שאינה מיושבת לך. ואחר-כך כתתנה והקשה עליה מה שיש לך להקשות ותריך תרוצין עד שתתישב לך".

כלומר:

בשלב ראשון, אף על פי שאינה מיושבת לך עליך לשתוק ולדאוג "עד שתהא שגורה בפיק", מכיוון שמדובר במה שניתן מלמעלה. בשלב שני ("ואחר כך") הקשה עליה כו' ותריך כו'. ויומתק גם מה שרש"י מזכיר את כלב שהיה בטל בתכלית למשה רבנו עליו-השלום, וק"ל.

טובת הרבים והשתלמות אישית

בעת ביקור האדמו"ר מסדיגורא זצ"ל ד' תמוז תש"מ אמר לו הרבי ('בצל החכמה' עמ' 102-103): בזמננו, רב, מלמד או ראש ישיבה העוזב את חוץ-לארץ בשל רצונו ללמוד תורת ארץ ישראל בארץ ישראל - הרי הוא כעריק הבורח מן המערכה (המלחמה בהתבוללות, בורות וכיו"ב)...

יש לציין כי דברים אלו מופיעים כמעט במפורש בשו"ת מהר"ם שיק חלק יורה-דעה תשובות רכ"ה רכ"ו, משם נעתקו הקטעים הבאים:

"כוונתו לשאול אי עדיף שיסע לארץ-ישראל או שישאר בכאן לעסוק בצרכי ציבור... דוודאי ללמוד התורה ולתפוס ישיבה וודאי עדיף משיבת ארץ-ישראל... הם עסקו בתורה ובישיבה דעדיף משיבת ארץ-ישראל ואם-כן אם ארץ-ישראל מזכה - כל-שכן לימוד התורה ותפיסת ישיבה...

"לא אוכל למנוע להעיר אם אמנם שאתה יודע מעלת זכות הרבים ומקרא מלא נאמר והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים, ותוספות (בשבת דף ד' עמוד א') כתבו כדי שיזכו רבים או כדי שלא יבוא מכשול לרבים אפילו חטא כדי שיזכה חבריך... אצלו [=עזרא הסופר] היה תלמוד-תורה דרבים ורבים צריכין לו דהיינו כל ישראל שנשארו בבבל, ותלמוד-תורה דרבים דעדיף מהכל... ומטעם זה נמי אצלך איך תניח מצוה דרבים שאתה עוסק בה לעשות מצוה לימוד התורה... לכך היה נראה לי שאין ראוי להניח מקום שזכות רבים תליא ביה למקום שהיה יכול לקנות שלימות יותר [=ארץ ישראל]".

התענית הרצויה

ליהודי שביקש תיקון של תשובה כתב הרבי (אגרות קודש כרך טז עמ' קסד):

ינהג בענייני תעניתים של דיבור וכיוצא בזה, אבל מושלל בתכלית ענייני תענית מאכילה ושתיה] שזהו היפך תורת הבעל-שם-טוב, החסידות, וכוונתי בתענית של דיבור הוא על-פי מה-שכתוב בספר

על-פי-זה יובן גם-כן הטעם שלמדים שבועה זו משבועת אברהם אבינו בנוגע לנישואי יצחק ורבקה, שהוא עניין יחוד מ"ה וב"ן, יחוד כללי⁴⁴, כידוע בספרי הקבלה. וממילא למדים מזה גם בנוגע למודה במקצת, שגם הוא עניין כללי בעבודה.

ח. ההוראה לפועל מכל העניין היא, שבשעה שיוצאים לעולם יש לדעת עניין כללי, שהיסוד של העבודה הוא - לקחת עמו ספר-תורה, להתייגע בתורה ככל שיש לו - על-פי שולחן-ערוך - זמן, ובשאר הזמן תהיה על-כף-פנים ההנהגה בשיעבוד המוח והלב. וזה ייתן לו הכוח לעשות את כל ענייניו הגשמיים - כלים לאלוקות.

* * *

ט. בפרשתנו מתחיל הדיבור אודות התחלת הגאולה. - בפרשה שלפני זה מדובר אודות גלות: "והכנעני אז בארץ"⁴⁵, וכמאמר רז"ל⁴⁶ ש"היה הולך וכובש כו". אבל בפרשתנו מדובר אודות הגאולה, שאברהם אבינו קנה שדה בארץ-ישראל מעפרון,

(44) ראה לקו"ת ברכה צו.ג. אוה"ת חיי-שרה ד"ה יפה שיחתן (קצוב ואילך).

(45) לך-יך יבו.

(46) פרש"י עה"פ.

ועניין זה היה "לעיני בני חת"⁴⁷, שהכל הודו שזה שייך לאברהם - התחלה של גאולה כללית לכל בני-ישראל.

ואף שאברהם שילם על זה "ארבע מאות שקל כסף"⁴⁸ - הרי מצינו שלא זו בלבד שעל-ידי-זה לא היתוסף לעפרון שום מעלה, אלא אדרבה, נעשה אצלו חיסרון⁴⁹; על-ידי-זה נחסרה משמו האות "ו".

וכמו-שכתוב בספר "פענה רזא"⁵⁰ - ספר מאחד הראשונים - שעל-ידי הארבע-מאות שקל כסף ששילם אברהם אבינו, קיבל כל יהודי חלק בארץ-ישראל, כפי שמחשב שם - לפי חשבון "זרע חומר שעורים בחמישים שקל כסף"⁵¹ - שעבור ארבע-מאות שקל קיבל כל אחד מששים ריבוא בני-ישראל אמה על אמה בארץ-ישראל.

הגאולה התחילה כבר אז. יש צורך רק להסיר את ההעלמות והסתרים, ולהמשיך את הגאולה למטה בגילוי על-ידי משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת חיי-שרה, ה'תש"ז; תורת-מנחם כרך טו, עמ' 228-234)

(47) פרשתנו כג.יח.

(48) שם, טו.

(49) מכילתא ר"פ יתרו. וראה פרש"י עה"פ.

(50) לרבינו יצחק ב"ר יהודה הלוי ז"ל. - עה"פ.

(51) בחוקתי כז, טז.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב' תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב' תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

ודאי ימהר הקב"ה את הגאולה

הסיבה לקפיצת הדרך של אליעזר

אודות רבקה בהיותה בבית בתואל ולכן – איתא במדרש "למה היא דומה כשושנה בין החוחים", אשר דווקא "בין החוחים" גדלה השושנה, והם (החוחים) שייכים לגידולה וצמיחתה של השושנה, וכדי להוציא את השושנה מבין החוחים – למרות התנגדותם של החוחים שאין מניחים להוציאה מביניהם, כיון שבזכותה יונקים גם הם חיותם, עלידי זה שמשקים את כל שטח המקום שבו גדלה השושנה – יש צורך בטענה וכוח כו'.

וכשמלאו לרבקה שלש שנים ויום אחד, שאז נעשית ראויה לביאה, להינשא ליצחק – היה זה הכוח והטענה לקשר את רבקה עם קדושה ולהוציאה מבין החוחים. ומיד שלח אברהם – שהרגיש בדבר – את אליעזר להביא את רבקה, באמרו: "אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק".

ולכן: לא היתה אפשרות להתחיל את הוצאתה של רבקה מבין החוחים – עלידי שליחותו של אליעזר – לפני שרבקה נעשית בת שלש שנים ויום אחד (כיון שלא היה עדיין הכוח לכך); ולאידך, כשהתאפשר להוציאה מבין החוחים (כשנעשית בת שלש שנים ויום אחד), יש להוציאה משם מיד, ולא להשאירה בין החוחים זמן מיותר. ומשום זה הוצרכה להיות קפיצת הדרך – "היום יצאתי והיום באתי".

וכיון שבבואו לארם נהרים לקחת את רבקה הבין אליעזר שבודאי יטענו לכן ובתואל שרבקה תישאר עמם עוד משך זמן (ואכן "ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור") – הקדים ואמר: "היום – דעו לכם שהמדובר הוא בעניין שתלוי ברגעים ("עס האַנדלט זיך אין מינוטן"), וחבל על כל רגע, והראיה – ש"היום יצאתי והיום באתי".

לא עיכבן המקום כהרף עין

[. .] ההוראה מסיפור התורה אודות קפיצת הדרך – היא בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים":

קפיצת הדרך שנעשתה כדי שרבקה לא תישאר בבית בתואל רגע מיותר, מהוה "סימן לבנים" – שאין ליהודים ליפול ברוחם ("אַרְפָּפְאֵלן ביי זיך") בגלל חשכת הגלות, כיון שבודאי ימהר הקב"ה את הגאולה שלא נצטרך להישאר בגלות רגע מיותר.

כשם שבגלות מצרים, שרש לכל הגלויות, נאמר "בעצם היום הזה יצאו גוי", ואיתא במכילתא "כיון שהגיע הקץ לא עיכבן המקום כהרף עין", כך גם – "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" – ביציאה מגלות זה;

צריכים רק להשלים את ה"פכים קטנים", ומיד לאחר זה תהיה הגאולה השלימה עלידי משיח צדקנו.

(קטעים משיחת שבת פרשת חיי שרה, מבה"ח כסלו ה'תשי"ג. תורת מנחם כרך ז, עמ' 179-180)

עוצמתה של החלטה טובה

- מה קודם למה – התמסרות או כישרונות? • הדרך הנכונה בקירוב הזולת אל התורה • גמרא מפורשת לפתגמו של ר' הלל * האם מותר למדריך רוחני לעלות לארץ ישראל? • תענית־דיבור כתחליף לתעניות של 'תיקון תשובה' • מנהג חשוב שאינו מפורש ב'מנהגי יום הולדת'... • ומהו כוחה הרב של החלטה טובה אף בטרם עשייתה? • רשימה נוספת בסדרת 'סודתו בהררי קודש'

ראשית העבודה – התמסרות

במכתבו מערב ראש השנה תשי"ט (אגרות קודש כרך ח"י עמ' ה) כותב הרבי למנהל אגף החינוך הדתי:

עצם העובדה שהמדובר הוא באברכים צעירים המראים התמסרות גדולה ביותר לתפקידם... זאת אומרת שההתמסרות וההתלהבות שלהם לעצם רעיון... טבעי הדבר שהתלהבות זו תתגבר גם על הקשיים ברכישת ידיעות והתמחות פדגוגית... אין נוגע פיסת נייר הקרואה בשם "תעודה" אלא הידיעה בפועל והעיקר ההתמסרות.

יסוד ועיקרון זה מצינו במכתב כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ להגה"ח ר' יעקב לנדא ז"ל מו' טבת תרצ"א (אגרות קודש – אדמו"ר מוהרי"צ כרך ב' עמ' שט):

"דעתי אשר אדם שיש לו רק חיות [=חיוניות והתלהבות] באיזה פעולה, אפילו אם חסרים לו איזה הכשרות לזה הנה החיות שלו בדבר זה מכריע את החיסרון ההכשרות, און עס טראגט

איהם דורך [=והדבר מכריע וקובע] בעשיה זה ראייתי במוחש...".

לקרב בלי להתקרב...

במכתב מ"א ניסן תשי"ז (מקדש מלך כרך א' עמ' 121) כותב כ"ק אדמו"ר, בהתייחסו לערבי חב"ד בקיבוצים שנערכו על ידי חבורת כמה מאנ"ש:

באופן דיפלומטי יש לסדר שלא יסעו כאלו שיש לחשוש שיושפעו מהאווירה דשם, עס קען זיך עפעס צוקלעפען [=יכול 'להידבק' משהו] חסוֹשֶׁלום.

מקור לזהירות זו מצינו ב'לקוטי דיבורים' ליקוט א: "הקירוב דורש זהירות גדולה, שהקריבה לא תהיה במדה גדולה מדי. שכשם שמשפיעים על הזולת כך גם הזולת ישפיע עליו".

תורה ללא פשרות

ומעניין לעניין: מפורסם דיוקו של הרבי בלשון